

ΚΥΠ / Α' ΚΛΑΔΟΣ

ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠΙ ΚΥΠΡΟΥ — ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Της 27^{ης} Αυγούστου 1974

ΚΥΠ/Α : ΚΛΑΣΣΕ

0-224401

Α.Π.Ο.Ρ.Γ.Η.Τ.Ο.Ν.
α.α.α. (22)

ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

ΕΠΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ - ΚΥΠΡΟΥ

Περιόδου από 260800 μέχρι 270800

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

1. - ΤΟΥΡΚΙΑ

'Εξωτερική Πολιτική

2. - Γενικά

- (1) Τήν 25/8/74 δ 'Υπουργός 'Εξωτερικών τής Τουρκίας Γκιουνές έτονισεν μεταξύ άλλων ότι η Τουρκία δέν δύναται ν' αποχωρήσῃ της Εύρωπης. Η πολιτική ή Οίκοναμία, και η μοφάλεια τής χώρας μας έχει πάντας έκ τής Εύρωπης, δι 'πάντων των λόγων ίκανη και η έχθρική στάσις της Γαλλίας εναντί τής Τουρκίας, δέν δύναται νί απορείση τήν γενικήν πολιτικήν μας, τής συνεργασίας μετά τής Εύρωπης. Τέλος ήνεφερεν ότι η Τουρκία θέ συνεχίση τήν πολιτικήν συνεργασίας του 'Ινονού έναντι τής ΕΣΣΔ (Z/3).

Σχόλιον

Αι έσωτερικαί ιδιουντιμίαι τής Τουρκίας ήναμφιβόλως δημιουργούν είς ταύτην άρισμένα προβλήματα ήτινα έπιπρεψουν τήν παρ' αντής πηρουμένην έξωτερικήν πολιτικήν μετά των χωρών τής Δυτ. Εύρωπης.

Ως πρός τάς σχέσεις μετά τής ΕΣΣΔ έπιθυμετ οπως πατει διατηρούνται είς έπιπεδα καλής γειτονίας, όφεσεως και ήνοχης.

- (2) Άνεφέρθη ότι δ Τούρκος Καθηγητής Ούλμαν μετά τήν 'Αγγλίαν θέ έπισκεψθή τάς χώρας Δανίαν, Σουηδίαν, Νορβηγίαν, Οιλανδίαν, Αδστρίαν, δε 'Ινιν (Σεπτ. Δ.Π. 26/8/74 και 23/8/74) τήν Γαλλίαν, Ολλανδίαν, Ιταλίαν, Βέλγιον και Δυτ. Γερμανία. Ως ήνω Τούρκοι έκπροσωποι ήνεχώρησαν έξ 'Αγκύρας τήν 24/8/74. Ήξ άλλου δ πρώτην 'Υπουργός 'Εξωτερικών Μπαγιούλκεν και δ Γκιουνίβερ του 'Υπουργείου 'Εξωτερικών θέ μετέβον είς 'Αραβικής χώρας διά τήν έντημέρωσιν έπι του Κυπριακού (Z/3).

••//••

- 2 -

Σχόλιον

Παρατηρείται μεγάλη διπλωματική δραστηριότητας της Τουρκίας πρός πάσσων κατεύθυνσιν.

Λίγα ήδητέρα όπισκενεις μπορέπουν είς τήν προσωπικήν ἐντιμέρωσιν καὶ τόν ἐπηρεασμόν τῶν ήδητέρω χωρῶν ψέρεται τῆς Τουρκίας ἐπί τοῦ Κυπριακοῦ κατόπιν τῆς διεθνοῦς διοσπρίξεως καὶ τῆς μεταστροφῆς ψέρεται τῆς Ἑλλάδος.

β.- Τούρκοι 'Υπουργοί εἰς Κύπρον

Ἀνεφέρθη ὅτι ὁ 'Υπουργός Συγκοινωνιῶν τῆς Τουρκίας Φερντί Γιουλέτι πρόκειται να ἐπισκεψθῇ τήν Κύπρον προκειμένου νά ἐπιθεωρήῃ τάς ἔργοις εἰς τήν κατεχομένην ψέρεται τῶν Τούρκων βορείαν περιοχήν τῆς νήσου εἰς τόν τομέα τῶν συγκοινωνιῶν καὶ ἐπικοινωνιῶν.

Ἐπειδὴ οὐλοῦ ήδητέρης ἔχει Κύπρου διά τουρκίαν οἱ μετεβάντες ἐκεῖσεοι 'Υπουργοί Οίκονομικῶν καὶ Γεωργίας Μπαϊκέλ καὶ 'Οχάλ ίφου ἐζήτησαν ἐπιτοπίως διάφορά θέματα τῆς ἀρμοδιότητος των (2/3).

Σχόλιον

Παρατηρείται μεγάλη δραστηριότηκαὶ συνέμια ἐντονού ἐνδιαφέρον τῆς Τουρκίας διά κατεχόμενη ψέρεται τῆς Κύπρου. Η Τουρκία χαρακτηρίζει τά ήδητέρα ψέρεται τῆς Κύπρου διά τήν "Αύτόνομον Τουρκοκυπριακήν Διοίκησιν" ψηδηλούσα τάς προθέσεις τῆς διά τήν 'Ομοσπονδοποίησιν τῆς νήσου. Μετά τήν στρατιωτικήν εἰσβολήν ἡ Τουρκία ἐξεδήλωσεν χωτερόν ἐνδιαφέρον διά τά κοινωνικά καὶ οίκονομικά προβλήματα τοῦ κατεχομένου ψέρεται της βορείου τμήματος τῆς νήσου καὶ διά τήν διειποίησιν τῶν πλουτοποριγνωμιῶν πηγῶν τῶν ἀντιφίλων τύτων.

2.- ΚΥΠΡΟΣ

α.- Ἐσωτερική Κατάστασις

(1) Τήν 26/8/74 ἐπραγματοποιήθη εἰς Δευκαλίων συνάντησις μεταξύ τοῦ ΙΓ/ΟΗΕ Βαλεχίου καὶ τοῦ Προέδρου Ελτρίδη, καθ' ἥν μνημόνιον μπόψεις ἐπί τῆς ἐν νήσῳ καταστάσεως, τοῦ πολιτικοῦ μέλλοντος τῆς νήσου ὡς καὶ ἐπί τοῦ θέματος τῆς ἐπανελήψεως τῶν διαπραγματεύσεων, κυρίως δέ συνεχετήθη ἡ Ρωσοική πρότεινος διά τήν σύγκλητον διαποκέψεως ἐπί τοῦ Αυτοκράτορος μέ συμμετοχήν τῶν μελών τοῦ Συμβουλίου 'Λοσφιλεΐας.

...//..

* Ο Βαλτχάιμ έπι τού τελευταίου τούτου ίνέφερεν ότι διεξήγονται διαπραγματεύσεις μεταξύ τών μελών του Συμβουλίου 'Ασφαλείας των Η.Ε., ήλλας έξαρτηται είς μεγάλον βαθμόν ἐκ τῆς στάσεως τῶν ζημέωνς ένδυσαφερομένων μερών Κύπρου-Έλλαδος καὶ Τουρκίας (B/2).

Σχόλιον

* Έκτιμάται ότι διπλ/ΟΗΕ Βαλτχάιμ έγει περιωρισμένας δυνατότητας είς το νό διαδραματισμού σημαίνοντα ρόλον είς την σύγκλητιν μιᾶς διασκέψεως είς τά πλαίσια τῶν Η.Ε. λόγω τῶν ζητιθεμένων συμφερόντων τῶν μεγάλων δυνάμεων.

- (2) Τήν 26/8/74 έκπρόσωπος τῆς Κυπριακῆς Κυβερνήσεως προέβη είς δηλώσεις έπι τῆς έσωτερηκής καταστάσεως ἐν Κύπρῳ τονίσας ότι έπιβλλεται σύμπνοια καὶ ένότης ιντι η Κυβέρνησις μπερίσπαστος έπιδοθῇ είς τένδοσκολον ἔργον τῆς (B/2).

Σχόλιον

* Η παρόδσι Κυπριακή Κυβέρνησις ζητιμεταπίζει έκτος τού Τουρκικοῦ κινδύνου καὶ μέγιστη έσωτερηκά προβλήματι λόγω τῶν θρισταμένων ζητιθέσεων, πίτινες οδόλως θμειώθησαν ἢ έπηλεγμέθησαν λόγω τού έσωτερηκοῦ κινδύνου. Τό γεγονός τούτο καθιστᾷ έτι δυσκολώτερον τό έργον τῆς.

β.- Τουρκικαί ένέργειαι

- (1) Τήν 23/8/74 έγνωσθη ότι δ Τούρκος 'Αντιπρόσωπος είς τό Συμβούλιον τῆς έρκηπης ήθερος θέμα νομιμότητας τῆς Κυπριακῆς 'Αντιπροσωπείας, ήσχυρισθείς ότι δ Κύπρος Πρέσβυς Μοδινός δέν δυνατται νό ζητιπροσωπεύει τάς ἐν Κύπρῳ δύο Κονότητας λόγω τῆς διεφοροποιήσεως τῆς ἐν Κύπρῳ καταστάσεως.

Διεξήκθη ψηφοφορία ύπό τῶν παρισταμένων μελών, πίτινα θμεφάνθησαν ότι η Κυπριακή ζητιπροσωπεία είναι νόμιμος έκπρωσηπούσα τήν Κυπριακήν Κυβέρνησιν (B/1).

- (2) Τήν 30/8/74, ήμέραν έορτασμού νίκης Τουρκικῶν δυνάμεων, πάρεσχέθη πληροφορία κιθ' ἦν η Τ/Κ τηλεόρασις θά ζρχίσῃ είδικάς έκπομπάς δι·Ε/Κ καὶ Τ/Κ ἐκ Τουρκίας.

* Η πληροφορία δέν ζητιφέρει πόθεν κιθ' πώς θά ζρχίσουν αἱ έκπομπαί τούται.

..//..

- 4 -

Όμοιώς έγνωσθη ότι τήν 27/8/74 άρχιζει έκπομπάς πρός τήν Κύπρον δ P/Z "Η φωνή τής Τουρκίας" μεταξύ 0800-1200 ώρας βραχέων κυμάτων 25,25 Μ.Η.ΙΟ, 80 Κ.Η. (Z/3).

Σχόλιον

Η πραγματοποίησης τῶν μνημένων έκπομπῶν έκτιμαται ότι θα έχη δυσμενείς ψυχολογικές επιπτώσεις έπι τοθ Ε/Κ πληθυσμού και Στρατού.

Τό Ραδιοφωνικόν "Ιδρυμα Κύπρου "ΡΙΚ " ιδυντεται νά πραγματοποιήση μνημονούχους έκπομπάς λόγω έλλειψεως καταλλήλου προσωπικού.

γ.- T/K "Ενέργειες"

Τήν 24/8/74 δ T/K Ντεκτάς έδήλωσεν ότι ή 'Ελλάς προσπάθει νί διεθνοποιήση τό Κυπριακόν πρόβλημα μέ σκοπόν νί μειώση τά δικαιώματα τής T/K Κοινότητος, καί νά έμποδίση τήν Τουρκίαν είς τήν προσπάθειάν της νί προστατεύση τήν Κοινότητα καί νί καταστήση ιδύντον τήν 'Ενωσιν.

Η 'Ελληνική Κυβέρνητος προσέθεσεν δ Ντεκτάς, προσπάθει νί χρησιμοποιήση τάς ίδεομεύτους 'Αφρικανο-'Ασιατικές χώρας διά τήν έπιθετικήν της πολιτικήν καί διά νά φέρη τό Κυπριακόν είς διασκέψεις ξένας πρός τά συμφέροντα τῶν δύο Κοινοτήτων.

Έν συνεχεία ίδια φερόμενος είς τάς Σοβιετικές ένεργειες έξέφρασε τήν ίποψιν ότι ή ΕΣΣΔ διά τής ύποβληθείσης προτίσεώς της, περί παραπομπής τού Κυπριακού είς εύρειν σύσκεψεν έντός τῶν πλειστών τού ΟΗΕ δέν ήθελτε νά εύνοήση τήν 'Ελληνικήν πολιτικήν διότι αύτη ΕΣΣΔ έπιθυμεται νί διαφυλάξη τήν ίνεξαρτηρίαν και τήν ούδετερότητα τής Ηήσου (Z/2).

Σχόλιον

Η Σοβιετική πρότασης διά σύγκλητον εύρειας διασκέψεως διά τό Κυπριακόν ως καί ή διαφαινομένη μεταστροφή τής στάσεώς της ύπερ τῶν 'Ελληνικῶν ίπόψεων, έθορύβτηρε τά μέγιστα τήν Τουρκικήν πλευράν ήτις διαπιστώνει ότι σύν τή παρόδω τού χρόνου έγκαταλείπεται και ύπό αὐτή μέχρι πρότινος ύποστηρικτῶν της.

Ηλέον τούτου διατίλεπει ότι ή έξελιξις τής καταστίσθως οχι μόνον δέν εύνοει τά σχέδιά της ίλλι ίπειλει ταῦτα μέ πλήρη κατάρρευσιν.

Μόνος έπι τού παρόντος στιθερός σύμμαχος έξικολουθούν νά παραμένουν αι ΗΠΑ, ύποστηρίζουσαι τάς Τουρκικές ίπόψεις διά μία 'Ομοσπονδιακήν δημοκρατίαν έπι έτοικής βάσεως ή μία πολιτειακήν δομήν τύπου καντονίων ήτις ίσοδυναμεται πρός ημιδιχοτόμησιν τής Ηήσου τό έν τμήμα τής δηοίας θα έλεγχεται ύπο τής 'Ελλαδος και τό έτερον ύπο τής Τουρκίας.

••//•

- 5 -

3.- Θέσις Ενωσης Χωράν

Χώρα: Ανατολικός Συναπίδεμος

ΕΣΣΔ

Συνεπείζ τής Κυπριακής χρίσεως, ή Σοβιετικής Ένωσης όποινες τους 'Αρμενίους νά έξεγερθουν έναντι της Τουρκίας. Ήδη πεντήκοντα (50) έως έξήκοντα (60) χιλιάδες 'Αρμενίοι είναι έτοιμοι πρός δράσιν. (B/3).

Σχόλιον

- α. Ως έχει σήμερον η κατάστασις, είς τήν Τουρκίαν ύφισταται μιά μειονότης 40-50.000 'Αρμενίων τό μείζον μέρος τῶν δροίων εύρισκεται μονίμως ἐγκατεστημένον είς τήν Κωνσταντινούπολιν καί Σμύρνην. Η μειονότης αὕτη, συγκρινομένη μέ τό σύνολον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Κράτους (38,5 ἑκατ.) δέν συνιστᾷ μιά ύπολογίσιμον δύναμιν, δυναμένην νά θαλάτη ένεργον δράσιν καί νά δημιουργήσῃ έσωτερικά προβλήματα είς τήν χώραν.
- β. Τό πρόβλημα έμφανιζεται, ἐν τούτοις, ὅπου διά τήν Τουρκίαν είς περίπτωσιν καθ' ἥν ή Σοβιετική Ένωσης τήθελε ἔγειρη ἐδαφικάς ζηιδοσεις ἐπί τῆς Τουρκικής 'Αρμενίας (Κίρκ), χρησιμοποιούσα τους 'Αρμενίους τῆς οίκείας Σοβιετικής Δημοκρατίας ('Ερεβίν). Παρά τό γεγονός ὅτι ή έν λόγῳ Τουρκική περιοχή έντασσεται ἐντός τῶν Σοβιετικῶν ἐδαφικῶν βλέψεων ἐναντι τῆς Τουρκίας, ή προνυφερθεῖσα Σοβιετική ένέργεια θί μποβλέπη μᾶλλον είς τήν Μοκτριαν πιέσεως ἐναντι τῆς Τουρκίας, προκειμένου αὕτη νά χαλαρώσῃ τήν ιδιόλλακτον στάσιν της ἐναντι ἐνός θέματος τό δοποῖον ζητεται: τῶν Σοβιετικῶν συμφερόντων.
Δέν ζηκελείσται, ή Σοβιετική ένέργεια νά ἐπεκτείνῃ καί είς ἄτέρους τομεῖς ὥπως είναι τό Κουρδικόν καί ἡ περιοχή τῆς 'Αλεξανδρέττας, ητας διεκδικείται ύπό τῆς Συρίας.
- γ. Σήμερον η Σοβιετική Ένωσης, θεωροῦσα ὅτι η στάσις τῆς Τουρκίας ἐναντι του Κυπριακοῦ ἐπιδρά δυσμενῶς ἐπί τῶν συμφερόντων της, πιθανόν νά χρησιμοποιήσῃ τό δημενικόν στοιχείον τῆς οίκείας Σοβιετικής Δημοκρατίας ή καί νά συνδυάσῃ τήν ένέργειάν της ταύτην μετί τοῦ Κουρδικοῦ καί τῶν Συριακῶν ἐδαφικῶν διεκδικήσεων, προκειμένου νά έξανγκάσῃ τήν Τουρκίαν νά χαλαρώσῃ τήν παρούσαν ιδιόλλακτον γραμμήν της.
- δ. Διαμβανομένου ότι 'όψιν ὅτι η θωτέρω πληροφορία περιέρχεται τό πρώτον ήμεν αὕτη τελεῖ ύπό περαιτέρω ἔρευναν.

••//•

- 6 -

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

4.- Χεροπέπτια Δυνάμεις

α.- 'Ανατολική Θράκη-Δυτ.Πάρθης

- (1) 'Ο Έπαρχης 'Ενόπλων Δυνάμεων Στρατηγός ΣΕΜΙΖΑΝΤΖΑΡ, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἀρτισμοῦ τῆς ἡμέρας τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων (26-8) ἀπέρθυνε μήνυμα εἰς ὁ εἰδικώτερον μέντορεται εἰς τὸ Κυπριακόν, χαρακτηρίων τὴν Τουρκικήν εἰσβολήν ὡς εἰρηνικήν ἐπιχείρησιν καὶ σύμφωνον πρός τὴν ἀρχήν τοῦ ΑΤΑΤΟΥΡΚΟΥ' εἰρήνη εἰς τὴν πατρίδι, εἰρήνη εἰς τὸν Κόσμον". (A/2)
- (2) 'Ομοίως ἐπ' εὐκαιρίᾳ, τοῦ ἀρτισμοῦ τῆς ἡμέρας τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων ἔκοινον ποιήθη πρός τὰς Μονίδας μήνυμα τοῦ προέδρου ΚΟΡΟΤΟΥΡΚΟΥ εἰς ο, μεταξύ άλλων, μέντορεται οτι τὴ πολιτεία δέν θέ φειοθῇ ούδενδες κόπου καὶ ἔξδου διά τὸν ἔτι περιτέρω ἐκσυγκρονισμόν τῶν Τουρκικῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων. (A/2)

β.- Κύπρος

(1) Δραστηριότητες Τουρκικῶν Δυνάμεων

- (α) 'Ἐκ μέρους τῶν Τ/Κ δίδονται πληροφορίαι εἰς Τουρκικήν Διοικήσιν Κύπρου περὶ ἐκφορτώσεως ὑλικῶν ἐκ πλοίων εἰς λεμένα Δεμεσοῦ (A/2)

Σχόλιον

'Η παρακολούθησις τοῦ λιμένος Δεμεσοῦ καὶ τὴ διεβίβασις πληροφοριῶν, πραγματοποιεῖται κατόπιν ἐντολῆς τῶν Τουρκικῶν Δυνάμεων Κύπρου.

- (β) Εἰς περιοχήν χωρίου ΠΛΑΤΑΝΟΥ ἐτοποθετήθησαν ἐκ μέρους τῶν Τ/Κ Δυνάμεων Α/Τ νύρκαι (A/2).
- (γ) Τὸ Τ.Μ. τοῦ Τουρκικοῦ Σ.Σ. Κύπρου ἵψει προέβη εἰς ἐκκιθαρίσεις ναρκοπεδίων εἰς περιοχής ΚΡΙΝΗ, ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ καὶ ΔΑΠΗΘΟΥ, μετέβη εἰς περιοχήν ΜΟΡΓΟΥ διά τὴν λείαν ἔργων (A/2)

Σχόλιον

'Η ἐκκιθαρίσεις ναρκῶν εἰς τὰ μετόπισθεν τῶν Τούρκων, σκοπόν ἔχει τὴν οποιογάνην διυχημάτων.

- (δ) 'Η 39η Μ.Π. ινέθεσε τὴν διφάλειαν τῆς περιοχῆς ^P ΤΕΙΚΩΜΟΥ εἰς τοὺς Τ/Κ, λόγῳ τοῦ ὅτι διέσυρε τὰς δυνάμεις τῆς ἐκ τῆς περιοχῆς τεύτης (A/2). . . .

...//...

- 7 -

(2) Μητερονομικοί Σχηματισμοί Τεύρων

Διεπιστώθη ότι έν Κύπρῳ έχουν διαπινθήσει οι κάτωθι
‘Μητερονομικοί σχηματισμοί:

- (α) Γενικόν Νοσοκομείον Δευκασίας
- (β) Στρατ.Νοσοκομείον Κυρηνείας
- (γ) Νοσοκομείον ‘Αμπισχώστεων
- (δ) Νοσοκομείον Δεύκας
- (ε) ‘Μητερονομικός Σπαθός Τσάτους (Λ/2)

(3) Ραντάρ

- (α) Τέλ λειτουργούνται έν Κύπρῳ Ραντάρ Ηλευθερίου και ‘Αεροπορίας
άπεισθησαν έγκισίρως και έγκατεστήθησαν είς περιοχήν Δεμε-
σού (Λ/2).
- (β) Εγνώσθη ότι είς περιοχήν ΚΑΤΙΑΡΑΣ θύφισται έν λειτουργίᾳ
Τουρκικόν Ραντάρ ήγνωστου τύπου (Λ/2).

(4) Προσωπικότητες

- (α) ‘Ο Διοικητής Κέντρου έκπαιδεύσεως Κομάντος Τουρκίας ΤΙΕ/ΧΟΣ
ΑΝΑΝΤΟΔΟΥ,έποισθετηθη ως Διοικητής τῶν Τουρκικῶν Δυνάμεων
Κομάντος έν Κύπρῳ (Λ/2)

Σχόλιον

Έκτιμάτται ότι έν Κύπρῳ θύφισται ταξιαρχία κομάντος διά τήν
διντιμετάποιτιν έπιχειρήσεων ήνδροδόξου πολέμου.

- (β) ‘Ο Διοικητής τῶν Τουρκικῶν Δυνάμεων είσιβολής έν Κύπρῳ ‘Αντ-
γιας ΝΟΥΡΕΤΙΝ ΑΡΣΙΝ,λόγω προσγωγῆς του διεκατεστάθη είς τήν
Διοίκησιν διά τού ‘Αντγου ΝΤΕΜΙΡΕΛ μέχρι τούδε Διοικητού
τῆς 39ης Μ.Π. (Λ/3).

(5) Δοτιπά

‘Ο ‘Αρχηγός Ε.Δ.Τουρκίας είς δηλώσεις του είπεν ότι έχουν ληφθῆ

..//..

- 8 -

" Απαντά τα μέτρα διά τήν ζυτιμετώπισιν ζυταρτοπολέμου ἐν
κύπρῳ (A/3).

